

продовжити заняття спортом в шкільних секціях. Із контрольної групи в ДЮСШ було зараховано 6 хлопчиків (20%).

Висновки. Дослідження показало, що групи попередньої підготовки для школярів молодших класів можуть виконувати дуже важливу функцію, а саме: масове залучення дітей до занять спортом і спортивне орієнтування найперспективніших школярів для зарахування в ДЮСШ. Шляхом підбору спеціальних засобів та методів в цих групах, можна спрямовано впливати на розвиток фізичних якостей, формування навичок та умінь, створення необхідної передумови для наступної спеціалізації в певному виді спорту. За нашими даними, попередня спортивна підготовка гарантує точнішу діагностику рухових здібностей і підвищує ефективність усієї системи спортивної орієнтації та відбору.

ЛІТЕРАТУРА

2. Бальсевич В.К. *Методические принципы исследований по проблеме отбора и спортивной ориентации* // Теория и практика физ. культуры. - 1980. - №1. - С. 31-33.
3. Волков В.М., Филин В.П. *Спортивный отбор*. - М.: ФиС, 1983. - 175 с.
4. Сергієнко Л.П. *Тестування рухових здібностей школярів*. - К.: Олімпійська література, 2000. - 438 с.
5. Тимошенко Б.М. *Влияние скоростно-силовых нагрузок на показатели физ. работоспособности учащихся* // Тез. докл. II Всесоюзный конф. по физ. воспитанию и школьной гигиене. - М., 1983. - С. 137.
6. Филин В.П. *Теория и методика юношеского спорта*. - М.: ФиС, 1987. - 128 с.
7. Шварц Б.В., Хрущев С.В. *Медико-биологические аспекты спортивной ориентации и отбора*. - М.: ФиС, 1984. - 151 с.

Кам'янець – Подільський державний університет

Тихонов Володимир, Шемчак Ігор

(м. Вінниця)

ОРГАНІЗАЦІЙНО - УПРАВЛІНСЬКІ ФОРМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ФІЗКУЛЬТУРНО - ОЗДОРОВЧОГО ЦЕНТРУ ВНЗО

Анотація. Викладена сутність технології побудови нової організаційної форми фізичного виховання в умовах діяльності університетського фізкультурно-оздоровчого центру. Обґрунтована модель фізкультурно-оздоровчого центру.

Annotation. The essence of newly builded technology in organising physical sanitary centres in universities is stated. The model of physical sanitary centre is discussed.

Постановка проблеми. Загальновідомими є факти, що здоров'я студентів ВНЗо України знаходиться на низькому рівні. В числі головних причин такого стану – вплив гіподинамії і гіпокінезії. У студентів, особливо молодших курсів, відмічено порушення регуляторних механізмів, опорно-рухового апарату, дихальної системи; захворювання шлунково-кишкового тракту та інші.

Науковими дослідженнями доведено, що людський організм є системою, яка самоорганізується і самовідновлюється [2]. Заняття з фізичного виховання в значній мірі сприяють реалізації цих функцій молодого організму. Разом з тим потенціали духовних і фізичних кондицій, закладених природою, ще недостатньо розкриті. Вирішити цю задачу під час планових академічних занять неможливо.

Основною організаційною структурою фізичного виховання студентів, спрямованою на зміцнення їх фізичних кондицій, була і поки що залишається кафедра, функції якої регламентовані навчальною програмою. В світлі сучасних державних вимог, спрямованості на дотримання європейських освітянських стандартів виникає необхідність пошуку і впровадження нових організаційних і технологічних форм фізичного виховання.

Актуальність проблеми підтверджена державною програмою модернізації вищої школи, зміною змісту навчального процесу в зв'язку з адаптацією до положень Болонського процесу, відсутністю дисципліни „Фізичне виховання” в блоках програмних навчальних дисциплін. Таким чином, перед кафедрами фізичного виховання вузів країни стоїть нагальна потреба у здійсненні переходу на нові технології організації навчальних, фізкультурно-оздоровчих і спортивно-тренувальних занять.

Мета досліджень – визначення оптимальної організаційно-управлінської форми фізичного виховання в нових умовах діяльності ВНЗо.

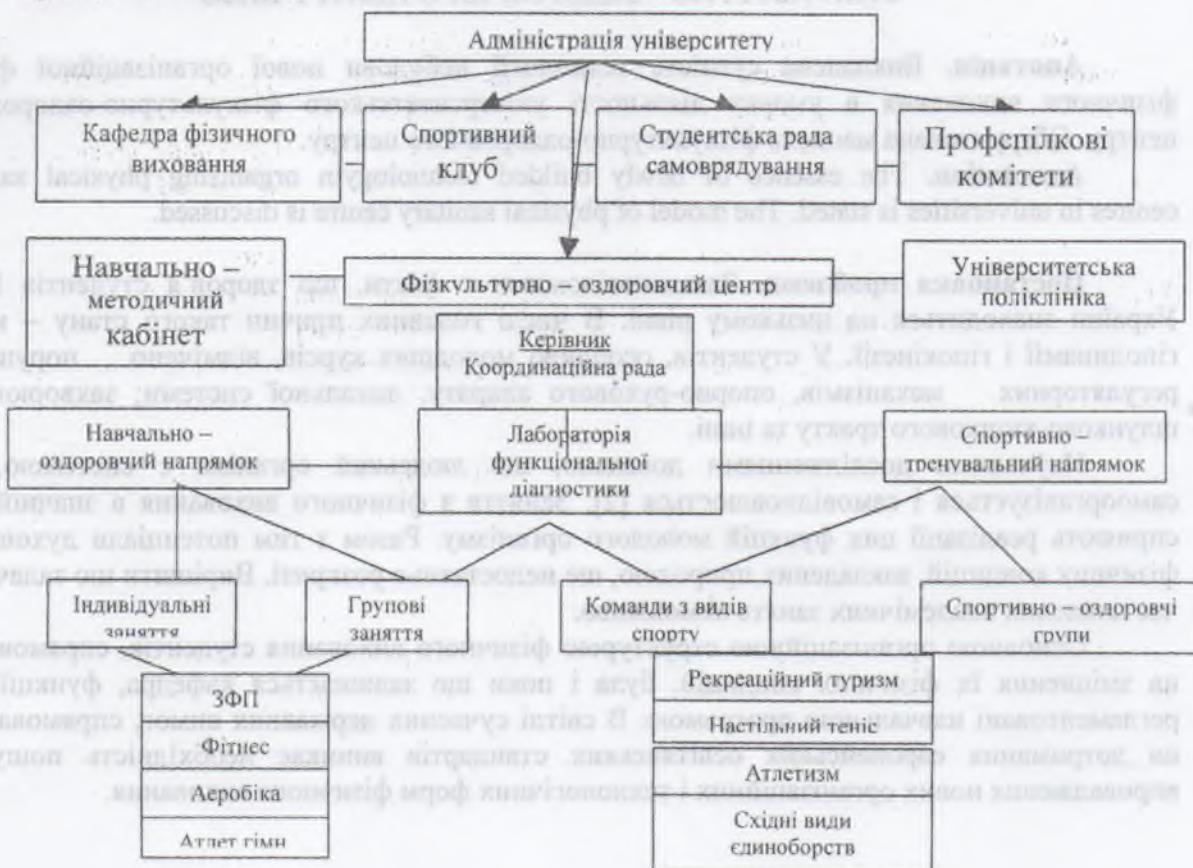
Методи досліджень – аналіз літературних джерел, опитування, анкетування, системний і порівняльний аналіз, педагогічний експеримент.

Результати досліджень та їх обговорення. Радикальні суспільні зміни призводять, як правило, до змін в індивідуальному існуванні кожної людини. Відповідно трансформується як спосіб мислення й сприйняття свого буття. Очевидно, що в наступні 2-3 роки фізкультурно-оздоровча і спортивно-масова робота зі студентами зазнає ряд структурних і організаторських перетворень. Крім зазначених вище існує декілька об'єктивних передумов, в силу яких кафедрам фізичного виховання потрібно здійснювати пошук нових напрямків роботи, нових комбінованих форм і методів організації і проведення занять. Серед найбільш суттєвих є: гонн

- зміни програмних блоків навчальних дисциплін професійної підготовки;
- скорочення аудиторного часу і збільшення обсягів самостійної роботи студентів;
- відсутність зворотного зв'язку між фізкультурно-спортивними заходами, що проводяться, і їх результатами.

За такої ситуації, коли студент позбавлений обов'язкових занять з фізичного виховання, задача зміцнення здоров'я молоді залишається об'єктивною необхідністю. Зусилля кожного викладача (тренера, інструктора) повинні бути спрямовані на створення таких умов, які б повноцінно забезпечували тривалий процес не лише відновлення здоров'я, а й збереження, продовження високої соціально-творчої активності професійної діяльності.

В цих умовах стає зрозумілою необхідність розробки сучасної і оптимальної моделі організації фізкультурно-оздоровчої і спортивно-масової роботи зі студентами протягом всього періоду навчання в вузі.

Аналіз науково-методичної літератури (Бутова Т.Г., Казаков А.А., Филинков Н.Н., Волгина Н.А. та інші), узагальнення передового і власного досвіду свідчить про те, що на сучасному стані впровадження положень Болонського процесу в освітянський простір України, мова йде не тільки про вдосконалення організації і методики вузівського фізичного виховання, а в більшій мірі про нові організаційні форми і методи побудови таких занять.

Виходячи з досвіду роботи кафедри фізичного виховання ВНТУ і в зв'язку зі змінами, що відбуваються в навчальному процесі, на ґрунті багаторічних досліджень нами розроблена і впроваджена сучасна модель організації фізкультурно-оздоровчої роботи зі студентами у позанавчальний час. Базовою структурою є фізкультурно-оздоровчий центр (ФОЦ), який затверджено рішенням Ученої ради університету (див. рисунок).

Дана модель ФОЦ ВНТУ відповідає сучасним вимогам і у якості мети передбачає формування гармонійно розвинутої особистості, яка характеризується інтенсивним розвитком різноманітних сумарних сил на інтегративній основі творчої діяльності. Така структура передбачає необхідність підсилення різноманітності змісту різних форм фізичного виховання на ґрунті інтеграції засобів впливу на студента.

Реальна робота ФОЦ забезпечується щомісячними символічними грошовими проплатами студентів, які поступають на розрахункові рахунки організації, витрачаються на придбання спортивного обладнання і інвентарю, оплату праці спеціалістів. У більшості тренувальних груп заняття проводять волонтери, з числа найбільш підготовлених студентів-спортсменів.

Висновки:

1. Практична модель організаційно-управлінської форми фізичного виховання студентів може використовуватись в умовах ВНЗо.

2. Запропонована модель організації фізкультурно-оздоровчої роботи може бути вдосконалена теоретичним і емпіричним шляхом з урахуванням соціально-економічних умов ВНЗо.

3. Структура і зміст основних напрямків діяльності ФОЦ здатне вирішувати задачі 3-х рівнів:

- з'ясувати соціально-економічні фактори кошту студентів за фізкультурні послуги вузу і визначити важливі напрямки фізкультурно-оздоровчої і спортивно-масової роботи зі студентами;

- дослідити найбільш ефективні форми організації і засобів фізичної культури;

- провести експерименти щодо з'ясування ефективності моделі організації індивідуальних і групових занять з оздоровлення або спортом з корегування зв'язків структури, змісту тощо.

На підставі проведеного експерименту, 2004-2005 рр. була випробувана представлена структурно-функціональна модель певних напрямків організації фізичного виховання студентів ВНТУ.

Про ефективність нової для університету організаційної форми фізичного виховання студентів в умовах фізкультурно-оздоровчого центру свідчать наступні дані: кількість студентів, які додатково займаються в ФОЦ зросла у двічі (з 386 осіб до 800 чол.); 21,2% студентів, які були звільнені від практичних занять з фізичного виховання почали відвідувати ФОЦ; на 19,6% зменшилась кількість студентів із спеціальних медичних груп; число тих, хто став займатися фізичними вправами і спортом, відвідуючи заняття в ФОЦ, більше 3-х разів на тиждень, збільшилось на 14%.

Правильність підходу до реалізації фізичного виховання отримала підтримку студентів (за результатами їх опитувань).

ЛІТЕРАТУРА

Іваниця Андрєєва О., Чернявський М. Проблеми та перспективи впровадження рекреаційно-оздоровчих занять в загальноосвітніх школах // *Теорія і методика фізичного виховання*. №4, 2005. С.35.

2. Виноградов П.А. Физическая культура – основа здорового образа жизни. – М., 1995. С.10-19.

3. Методичні вказівки з організації індивідуальних і групових оздоровчо-фізкультурних занять в ФОЦ ВНТУ. – Вінниця, ВНТУ, 2005.